

MAGYAR FOTÓ. Sándor Zsuzsa

azért is, mert közismert, hogy a tanár úr (én mindig így szólítottam őt) mennyire nem szerette a sok, szerinte felesleges beszédet. De az is jellemző volt rá, hogy mindig szívesen segített annak, aki hozzá fordult. Társalogni csak ritkán lehetett vele, de kérdezni tőle bármikor. Komolyan, figyelmesen meghallgatta az illetőt, aztán a jól-rosszul elmondottakból kihámozta, hogy mi a kérdező problémája, továbbá számításba véve, hogy az mennyire lehet tájékozott a témában, úgy válaszolt – az érdeklődő személyéhez és tudásához igazítva –, hogy az embernek az volt a benyomása, hogy a leglényegesebbet a legérthetőbben és használhatóbban tudta meg arról, amit megkérdezett.

Gyakran bementem meghallgatni Vermes tanár úr fizikaóráját. Leültem az utolsó padba, figyeltem, és igyekeztem tanulni. Nem annyira fizikát, hanem inkább tanári magatartást és módszert. Például érdekelt, hogy az új tan-

anyag tárgyalásakor milyen kérdéseket tesz fel az osztálynak. A válaszokat hogyan használja fel magyarázatában? Hogyan értékeli, ha a tanuló értelmesen kérdez? Mikor hatásos, és mikor viszi előre az ügyet egy-egy tréfás megjegyzés? Hogyan éri el, hogy a tanulók rájöjjenek arra, hogy már nem lehet boldogulni az okoskodással és csak a – természetesen előkészített – eredmény fogja a helyes irányba terelni a közösen végzett, tudományos nyomozást. Megrendezte, hogy úgy tűnjön a tanulóknak, hogy – bár némi tanári segítséggel – tulajdonképpen ők fedezték fel azt a fizikai törvényt, „amelyet az egész órán annyira kerestek”. (Az idézett részt az egyik tanuló fogalmazta így.) Legyen, hadd gondolják úgy, hogy övék az érdem, mert hiszen ők válaszoltak jól a feltett kérdésekre, és ők kérdeztek olyan okosan, és ők keresték meg azokat a tényeket, amelyeket még figyelembe kellett venni. Talán még a tanár úr által végzett kísérlet is azért sikerült olyan jól, mert ők kellő érdeklődéssel figyelték.

Vermes tanár úrnak volt valami utolérhetetlen, jellegzetes személyes varázsa, ami persze a tanításában is érvényesült. Azonban kollégái és a tanárjelöltek nemcsak kiváló fizikaórákat láthatták, hanem azt is, hogy azok előkészítésében milyen sok és rendszeres munka van. Azzal, ahogy dolgozott és tette a dolgát – magatartásával – hatott ránk. Az ember igyekezett többet kihozni magából, és többet is jobban dolgozni azért, hogy tanítása eredményesebb legyen. Megtanultuk tőle, hogy a legbeváltabb módszert is lehet tovább javítani, tökéletesíteni, korszerűbbé, hatékonyabbá, élményt adóbbá tenni. Én is megpróbáltam példáját követni. És ha igyekeztemnek volt valami eredménye: köszönöm Tanár úr, hogy segített nekem.

Kövesi Sándorné

Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest

NAGYON SZUBJEKTÍVEN VERMES TANÁR ÚRRÓL

Tudós munkatársak, tanár kollégák, volt diákok emlékeznek *Vermes* tanár úrra. Én mint volt diákja s egyszersmind későbbi tanár kollégája szólnék néhány szót emlékeimről.

Diákja a csepeli Jedlik Ányos Gimnáziumban lettem, elsős gimnazista koromban, oda kerültem vissza tanárnak, és lettem csodáló kollégája haláláig. Ez a kettős minőségem már megkülönböztet emlékező társaimtól, de van még egy lényeges különbség köztük és közttem. Mégpedig az, hogy ők (az Eötvös Kollégiumban és a Farsorban megszokott szóhasználatlallal élve) dögészek, én meg filosz volnék, magyar–angol szakos bölcsész.

Ezt lényeges közlendőnek tartom, hisz bárki tudhatja, hogy mennyire más a kétféle érdeklődésű ember agya járása. És mégis, jóllehet engem nem befolyásolt a tanár úr hatalmas tudása a pályaválasztásban, és azoknak a szellemi örömöknek sem lehettem részese, amelyeken tudós társaival osztozott, legalább annyit köszönhetek Vermes tanár úrnak én is, mint a másik tábor.

Neki köszönhetem először is a természetet. Kisgyerekoromtól kezdve könyvmoly lévén, semmi nem vonzott, csak a szoba mélyén az olvasás, meg a nyelvek mérhetetlenül érdekes világa, és akkor a fizika előadó ajtaján egy-

szer csak megjelent egy rózsaszínű selyempapírra gépelt cédula: „Vasárnap séta a budai hegyekbe. Indulás 8 óra-
kor a Boráros térről.” Séta? Nos, pár barátnőmmel a lehetőségekhez képest kiöltözve megjelentünk. Hő esett előtte, a vastag hólepel tetejére vasárnapra kéreg fagyott. Csúcshegy. Vasárnapi cipőinkben lábszárközépig beroppanva a hóba. A télikabátok alja jéggel bélelve. Egy csomó kaján, hegymászásra öltözött fasori volt diák. Nos, akkor alaposan megtanultuk, mi újonc jedlikés lányok, mit jelent Muki bácsinál a „séta”. És attól kezdve mindig vele mentünk. Hegyre, biciklitúrákra, síelni, uszodába. Mulatság volt, testedzés, de mindig tanulsága is volt ezeknek a „sétáknak”. Őáltala ismertük meg sok társammal együtt a természetet, szerettük meg, lett része az életünknek.

S a zene. A zenéhez nem ő vitt engem közel, de a tanítás előtti komolyzenei hangos napkezdésével, az állandó zenedélutánjaival, a kísérletekben gazdag szakköreinek végén felhangzó zenei zárással megéreztettem, élményé tette, hogy a tudományok és a művészetek milyen nagy-szerűen egészítik ki egymást.

Mikor tanárként visszatértem a Jedlikbe, sikerült az angoltanári szobát Muki bácsiéval majdnem szemben be-

rendeznünk. Így ismét a közelébe kerültem, és ezt a közelséget igyekeztem is kihasználni. Sokszor bejártam az óráira, nemcsak azért, mert a kísérleteit éppoly kíváncsian vártam, mint diákkoromban, hanem mert a tanártól, a ragyogó módszertanásztól rengeteget lehetett tanulni. Az órák felépítését, az időbeosztást, a súlyos és könnyebben emészthető anyagrészek adagolását, a figyelemfelkeltés módjait, az ismeretanyag többféle megvilágítását, hogy minden értelmi szinten álló tanulóhoz eljusson az adott tétel. Azt, hogy minden órát éppoly hihetetlen alapossággal készített elő, mintha először, és nem ki tudja hányadszor tanította volna azt az anyag-részt – ilyesmiket, és még mennyi minden mást is elles-tem tőle, illetve igyekeztem ellesni.

És azt a végzetetlen türelmet, ahogy a tudását megosz-totta tanítványaival. Azt a meleg emberséget, ahogy segí-teni akart és tudott a tanácsért hozzá fordulók. És a kiapadhatatlan humorát, amellyel mindenből és minden-kiből viccet is tudott csinálni. A tudós tanár Vermes Mik-lós páratlan ember volt, páratlan egyéniség.

Tótfalusi Istvánné Koncz Éva
Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest

MEGEMLEKEZÉS MUKI BÁCSI 100. SZÜLETÉSNAJÁN

Muki bácsi tanárjelöltje és kollégája voltam. 1971 nyarán tőle hallottam, van esélyem, hogy a Jedlikbe kerüljek tanárnak. Nagy boldogságomat egy kicsit lehűtötte az a tény, hogy csak fizikaórákat kaptam, ráadásul tagozatos osztályokban is. Rohantam Muki bácsihoz és kértem, segítsen, mert különben bele fogok bukni. Kezdő tanár-ként, nőként, ismeretlen fizikaszertárral kísérleti fizikát tanítani szinte megoldhatatlan feladatnak tűnt. „Nem lesz semmi probléma” – nyugtatott meg, és nagyon feszes na-pi programot dolgozott ki számomra. Amellett, hogy megtartottam az óráimat, minden lyukasórán bent ültem az előadóban és figyeltem, hogyan tanít. Ott készítettem azokat az óravázlataimat, amelyeket ma is használok. A tanítás befejezése után együtt készítettük ki a kísérleti eszközöket, állítottuk össze a kísérleteket. Fogásokat, módszereket, trükköket mutatott az eredményes de-monstrációhoz. Ezek után nekem kellett bemutatni az ál-tala megtanított kísérleteket. Addig kellett ismételnem, míg meg nem volt elégedve vele. Ekkor beült a padba, én pedig a katedrán állva próbáltam megválaszolni kér-déseit. Azokat a kérdéseket, amelyekkel másnap akár za-varba is hozhattak volna diákjaim. Már este volt, mikor hazaindultunk, viszont nem kellett másnapra készülnöm. A módszer nagyon eredményesnek bizonyult, máig is ab-ból élek, amit így tanultam tőle.

Akkoriban szombaton is tanítottunk és ő nem mentett fel a szombat délutáni felkészülés alól. Családom már kezdett lázadozni, hogy a szombat délutánt is az iskolá-ban töltöm, ezért elhatároztam, hogy 4 óra körül megsző-köm és hazamegyek. Lábujjhegyen kilopóztam a szertár-

ból és azonmód nekiütköztem Muki bácsinak. Valószínű, megsejtette szándékomat, és gyors léptekkel a szertárajtó előtt termett. „Készen van már hétfőre?” – kérdezte, én pedig szó nélkül befejeztem a felkészülést.

